

23. 7. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Veřejná evidence právnických osob - stručný přehled odsouzených právnických osob

O trestní odpovědnosti právnických osob, která byla v České republice po mnoha letech diskuzí zavedena s účinností od 1. 1. 2012 zákonem č. [418/2011](#) Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (dále jen „zákon o trestní odpovědnosti právnických osob“) toho již bylo napsáno mnoho. Účelem tohoto příspěvku je však především upozornit čtenáře na veřejně přístupnou evidenci odsouzených právnických osob, která může posloužit jako praktický nástroj nejen pro právníkou veřejnost, ale také například v obchodním prostředí v rámci prověřování důvěryhodnosti a profesionality obchodních partnerů. Následně je uveden také stručný přehled statistických údajů vztahujících se k období dosavadní účinnosti zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.

Rejstřík trestů je organizační složkou státu a účetní jednotkou a byl zřízen zákonem č. [269/1994](#) Sb., o Rejstříku trestů (dále jen „zákon o Rejstříku trestů“). Dle § 2 odst. 1 věty první zákona o Rejstříku trestů pak Rejstřík trestů vede evidenci fyzických a právnických osob pravomocně odsouzených soudy v trestním řízení a dále evidenci jiných významných skutečností pro trestní řízení, pokud tak stanoví tento nebo jiný zákon. Dle § 2 odst. 5 zákona o Rejstříku trestů přitom platí, že údaje z evidence Rejstříku trestů o právnických osobách, které se uvádějí ve výpisu (tj. pouze ta odsouzení, jejichž účinky nezanikly), jsou veřejně přístupné. Důvodová zpráva k novele[1], kterou bylo do zákona o Rejstříku trestů vloženo uvedené ustanovení, k tomu mimo jiné uvádí, že: *„Efektivní výkon některých trestů (zákaz činnosti, zákaz plnění veřejných zakázek, účasti v koncesním řízení nebo ve veřejné soutěži, zákaz přijímání dotací a subvencí) vyžaduje, aby informacím o odsouzení byla zajištěna příslušná publicita. Publicitu údajů je třeba rovněž zajistit s ohledem na možnost přechodu výkonu pravomocně uložených trestů na nástupnickou společnost, kdy je třeba dostatečným způsobem zabránit tomu, aby se odsouzená právnická osoba vyhnula trestu tím, že se účelově zruší nebo přemění na jinou právnickou osobu. Nejméně zatěžujícím způsobem, a to jak pro orgány a osoby posuzující bezúhonnost právnické osoby v rámci příslušných správních řízení nebo pro jiné zákonné účely (ve všech případech se přitom nejedná o orgány veřejné moci), tak pro orgány činné v trestním řízení, je tuto část evidence Rejstříku trestů učinit veřejnou. (...) Údaje tedy budou přístupné komukoli, a to v rozsahu, v jakém mohou být uváděny ve výpisech z evidence Rejstříku trestů, přičemž **se předpokládá, že tyto údaje budou informativně dálkově přístupné prostřednictvím webových stránek Rejstříku trestů.**“*

Tato evidence odsouzených právnických osob je v současnosti dostupná na webovém portálu www.justice.cz. [2] Fakticky vznikla ke dni 12. června 2013, kdy byl zaevidován první trestní list,

kterým soud Rejstříku trestů oznámil pravomocné odsouzení právnické osoby.[3] V současnosti lze v této evidenci vyhledávat dle identifikačního čísla (IČO) dané právnické společnosti, případně dle státu, ve kterém má odsouzená právnická osoba své sídlo. Je otázkou, zda by v budoucnosti nebylo vhodné pro efektivnější práci s touto veřejnou evidencí zakomponovat do ní také různé filtry, které by umožnily například měnit pořadí odsouzených společností (např. chronologicky či abecedně), vygenerování odsouzených právnických osob dle druhu trestu apod.

S ohledem na to, že právnické osoby hrají v dnešním převážně tržně orientovaném světě významnou roli a zasahují více či méně do života každého z nás, lze samozřejmě veřejnost této evidence odsouzených právnických osob jenom přivítat. Jak již bylo naznačeno, tato evidence může být praktickým nástrojem například v obchodním prostředí. Informace o odsouzení dané obchodní společnosti totiž může mít mnohdy zcela zásadní význam pro rozhodnutí společníků jiné obchodní společnosti například ve vztahu ke zvažované obchodní spolupráci či dokonce fúzi s odsouzenou společností. Veřejnost této evidence však může být přínosná také pro běžné spotřebitele, kterým je vlastně poskytnut další nástroj umožňující prověření solidnosti konkrétního podnikatele – právnické osoby, a to například vedle internetových diskuzí, které mohou být samozřejmě často velmi subjektivně zabarvené. V neposlední řadě lze veřejnost této evidence využít také ke statistickým či právně-teoretickým účelům. Takový základní statistický přehled klíčových údajů vztahujících se k dosud odsouzeným právnickým osobám je uveden také zde.

Nejprve je však potřeba učinit důležitou výhradu, a to sice, že jde o údaje platné k datu uzávěrky tohoto článku, tedy **k datu 21. 7. 2015**. Jak je totiž patrné z níže uvedeného, jedná se v současnosti o poměrně dynamickou oblast, kdy lze předpokládat, že seznam odsouzených právnických osob se bude zřejmě rychle rozšiřovat.

K uvedenému datu je evidováno **49 položek. Reálně se však jedná o 48 odsouzených právnických osob**. Tento nesoulad je způsoben tím, že u jedné právnické osoby došlo k pokračování v trestném činu podvodu a byl jí tedy následně uložen tzv. společný trest dle § 45 zákona č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník (dále jen „trestní zákoník“) a je tedy v evidenci uvedena dvakrát. Zajímavé je pak především časové rozložení těchto jednotlivých odsouzení, kdy v roce 2013 byly odsouzeny pouze 4 právnické osoby, v roce 2014 již 27 právnických osob a v roce 2015 zatím 18 právnických osob (v tomto čísle je zahrnuto také zmíněné uložení společného trestu právnické osobě, která však byla poprvé odsouzena již v roce 2014). Je také důležité uvést to, že odsouzením se zde myslí datum nabytí právní moci odsuzujícího rozhodnutí. Přestože rok 2015 zatím není u konce, lze již z těchto prvních údajů usuzovat na již naznačenou **rostoucí tendenci kriminalizace jednání právnických osob**.

Z pohledu posuzování trestněprávního jednání právnických osob a potažmo také zaměření činnosti (či případně úspěšnosti takové činnosti) orgánů činných v trestním řízení s ohledem na různé oblasti kriminality, je pak důležité upozornit na charakter dosud pravomocně odstíhaných trestných činů právnických osob, jakož i na jejich poměrné zastoupení.

Většina právnických osob byla doposud odsouzena pro **daňové a účetní delikty**. Tato skupina trestných činů je proto uvedena zvlášť. Dominujícím je zatím trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby dle § 241 trestního zákoníku. Konkrétně jsou evidovány tyto počty:

- 8 případů trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 trestního zákoníku;
- 23 případů trestného činu neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení a podobné povinné platby dle § 241 trestního zákoníku;
- 2 případy zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění dle § 254 trestního zákoníku.

Zbylá skupina trestných činů, za jejichž spáchání byly právnické osoby odsouzeny, je poměrně různorodá, a proto zde není blíže rozčleněna. Je však vhodné upozornit alespoň na trestný čin podvodu dle § 209 trestního zákoníku, který je v dosud evidovaných případech odsouzených právnických osob druhým nejfrekventovanějším trestným činem. Konkrétně je evidováno:

- 1 případ trestného činu kuplířství dle § 189 trestního zákoníku;
- 9 případů trestného činu podvodu dle § 209 trestního zákoníku – již bylo uvedeno, že u jedné právnické osoby došlo k pokračování v tomto trestném činu. Podvod tedy nalezneme v evidenci celkem desetkrát;
- 1 případ trestného činu úvěrového podvodu dle § 211 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu dotačního podvodu dle § 212 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu porušení předpisů o nálepkách a jiných předmětech k označení zboží dle § 244 trestního zákoníku;
- 2 případy trestného činu sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě dle § 256 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu poškození finančních zájmů Evropské Unie dle § 260 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu poškození lesa dle § 295 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu neoprávněného nakládání s odpady dle § 298 trestního zákoníku;
- 1 případ trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny dle § 348 trestního zákoníku.

V případě 3 právnických osob došlo k odsouzení za více než jeden trestný čin a jednalo se tedy o souběh trestných činů. Ne všechny uvedené trestné činy byly dokonané, v současnosti jsou konkrétně evidovány 2 případy pokusu trestného činu dle § 21 odst. 1 trestního zákoníku. Ve shora uvedeném výčtu jsou také zahrnuty případy účastenství, konkrétně 4 případy pomoci dle § 24 odst. 1 písm. c) trestního zákoníku a 2 případy organizátorství dle § 24 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku.

Z pohledu firemního sektoru je samozřejmě praktický především přehled dosud uložených trestů, respektive jejich charakter a přísnost. Nejčastěji byl doposud uložen trest peněžitý, a to ve 21 případech. Výše těchto trestů se zatím pohybovala v rozmezí od 10.000 do 1.000.000,- Kč. Zde se však pravděpodobně bude jednat o administrativní chybu, neboť u jedné společnosti je uvedeno, že jí bylo uloženo 10 denních sazeb ve výši 1.000,- Kč. Dle § 68 odst. 1 trestního zákoníku je však minimální počet denních sazeb 20. Nejnižší dosud uložený peněžitý trest právnické osobě tedy bude s největší pravděpodobností 20.000,- Kč. Dále bylo uloženo celkem 13 zákazů činnosti, a to v rozmezí od 1 do 10 let. Trest uveřejnění rozsudku byl uložen v 10, respektive 11 (viz společný trest za pokračování v trestném činu podvodu) případech. Již ve 4 případech pak došlo k uložení trestu nejpřísnějšího, a to sice zrušení právnické osoby.

Za zmínku pak stojí také to, že v drtivé většině výše uvedených případů šlo o úmyslné zavinění, konkrétně ve 43 případech. V 6 případech je pak evidována nedbalost. V 1 případě byla také schválena dohoda o vině a trestu. Ve 33 případech bylo rozhodnuto rozsudkem a v 16 trestním příkazem.

Z výše uvedeného přehledu je třeba upozornit na dvě zásadní věci. První z nich je již zmíněný dynamický nárůst počtu odsuzujících rozhodnutí v případě právnických osob. Druhou je pak skutečnost, že soudy evidentně nemají problém přistupovat k ukládání poměrně přísných trestů, které mohou mít pro dotčené podnikatelské subjekty fatální následky. Lze proto doporučit, aby podnikatelé věnovali zvýšenou pozornost možnosti implementace tzv. Criminal Compliance programů ve svých firmách, neboť správným nastavením těchto programů mohou do značné míry eliminovat riziko vzniku trestní odpovědnosti těchto firem a tím v konečném důsledku také přispět k jejich nerušenému ekonomickému rozvoji.

Mgr. Ondřej Cibák,
advokátní koncipient

JUDr. Petr Toman,
advokát, jednatel

[TOMAN, DEVÁTÝ & PARTNEŘI advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Trojanova 12
120 00 Praha 2

Tel.: +420 224 918 490

Fax: +420 224 920 468

e-mail: ak@iustitia.cz

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [420/2011](#) Sb., o změně zákonů v souvislosti s přijetím zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.

[2] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[3] Dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Dětský certifikát](#)